

پرونده‌های سنگین قضایی سوژه اصلی فیلم‌ها!

گاهی اوقات در یک دوره از جشنواره پیش می‌آید که یک سوژه بارها در فیلم‌های مختلف به اشکال گوناگون روایت می‌شود. امسال نیز از همان سال‌ها بود و سوژه‌های قضایی از قبیل قصاص، دیه، دادگاه و اعدام از داستان‌های موردعلاقه فیلم‌سازان در سی‌وهفتمین جشنواره فیلم فجر بود. مطمئنا کسانی که اکثر فیلم‌های این دوره از جشنواره را دنبال کرده‌اند به این مهم پی برده‌اند و در بسیاری از فیلم‌ها شاهد این نوع از داستان‌ها بوده‌اند.

از جمله فیلم‌هایی که با این موضوعیت در جشنواره به نمایش درآمدند، می‌توان به فیلم «جمشیدیه» ساخته پلدا جیلی اشاره کرد که به موضوع قصاص و بخشش پرداخته بود. دیگر فیلم ساخته شده با این موضوعیت فیلم «پلدا» ساخته مسعود بخشی بود که باز هم در تشویق به گذشت و عدم قصاص ساخته شده بود. فیلم «جان دار» ساخته دو کارگردان جوان و فیلم اولی حسین امیری دوماری و پدram امیری و «قسم» دومین فیلم ساخته‌شده توسط محسن طنابنده نیز با موضوعیت قصاص بودند. فیلم «سرخبوست» ساخته نیما جویب‌دی که از فیلم‌های تحسین شده در این جشنواره به‌شمار می‌رفت نیز داستان یک زندانی اعدامی را روایت می‌کرد که به ناحق به زندان افتاده بود و به شیوه خودش برای رهایی و زنده ماندن تلاش می‌کرد. دیگر فیلم موفق و مهم این دوره از جشنواره، فیلم «متری شش‌و نیم»، دومین ساخته سعید روستایی، هرچند مانند دیگر فیلم‌ها موضوع اصلی اش قصاص و دیه نبود، اما به یک موضوع مهم قضایی دیگر یعنی دستگیری و اعدام یک قاچاقچی بزرگ موادمخدر پرداخته بود.

این همه توجه به این موضوعات و سوژه‌ها در یک جشنواره، کمی عجیب به نظر می‌رسد. با توجه به اینکه اکثر این فیلم‌ها در حوزه فیلم‌های اجتماعی قرار می‌گیرند و معمولا فیلم‌های اجتماعی می‌توانند بازتاب‌دهنده بسیاری از مشکلات و آسیب‌های موجود در جامعه باشند، مطمئنا این اتفاق جای بررسی دارد. آیا واقعا جامعه ایران تا این اندازه ملتهب و درگیر پرونده‌های قضایی است که فیلم‌سازان به این داستان‌ها اهمیت بیشتری داده‌اند و تهیه‌کنندگان روی این نوع از سوژه‌ها سرمایه‌گذاری کرده‌اند؟ آیا واقعا این فیلم‌ها بازتاب‌دهنده جامعه کنونی ایران است؟ اگر جامعه ایران تا این اندازه ملتهب و عصبی است آیا این فیلم‌ها دوا ی درد این جامعه است یا اینکه دیدن فیلم‌هایی با این حال‌وهوا جامعه را هرچه بیشتر عصبی‌تر و ملتهب‌تر خواهد کرد؟

به‌طور مثال، در فیلم «جمشیدیه» دلیل اصلی یک قتل ناخواسته فحش‌های رکیک و ناموسی بود که اتفاقا در جامعه ما بسیار هم زیاد است. فحش‌هایی که همه‌روژه از خیابان، فضای مجازی تا ورزشگاه‌ها نیز شنیده و دیده می‌شود و در بسیاری از موارد این خشونت کلامی مسبب خشونت فیزیکی هم می‌شود. در اکثر این فیلم‌ها مشکلات قضایی روی خانواده تاثیرات بسیار منفی گذاشته و باعث التهاب بیشتر در جامعه نیز شده بود. به‌طور مثال، در فیلم «جان‌دار» مشکلات قضایی باعث دعوای مکرر اعضای خانواده با یکدیگر و سپس رفتار عصبی اشخاص در محیط و محل کار شده بود!

یک خانواده که آخر هفته خود را می‌خواهد به سینما برود آیا بیشتر به‌دنبال سرگرمی است یا گرفتن پند اخلاقی؟ آیا مخاطب عام از دیدن یک فیلم با فضاهای ملتهب می‌تواند متحول شود یا اینکه در کل، از سینما دل‌زده خواهد شد و دیگر سینما را در سبد کالای تفریحی خود قرار نخواهد داد؟

مطمئنا رسیدن به همه این پاسخ‌ها کار ساده‌ای نیست و لازم است کارشناسان در حوزه جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و سینما به آسیب‌شناسی در این زمینه بپردازند که تا چه اندازه جامعه حال حاضر ایران نیاز به این نوع از سینما دارد و تاثیرات این فیلم‌ها بر جامعه ایران چه خواهد بود؟

منتقد سینما و مستندساز

اکران فیلم «آشغال‌های دوست‌داشتنی»

بالاخره پس از گذشت شش سال چشم‌مان به جمال فیلم «آشغال‌های دوست‌داشتنی» ساخته محسن امیریوسفی روشن شد. این فیلم جنجالی چند روزی است که روی پرده سینماها رفته است. شیرین یزدانبخش، حبیب رضایی، هدیه تهرانی، نگار جواهریان، اکبر عبدی، صابر ابر و شهاب حسینی بازیگرانی هستند که در این فیلم ایفای نقش می‌کنند. «آشغال‌های دوست‌داشتنی» هیچ‌گاه نتوانست وارد فهرست جشنواره فیلم فجر شود، چون دبیران مختلف جشنواره در طول پنج سال گذشته بنا بر برخی مصلحت‌ها فیلم را به هیئت انتخاب نشان نمی‌دادند. داستان فیلم درباره گفت‌وگوی خیالی پیرزن با سه نفری است که هر سه درگیر اتفاقات سیاسی بوده‌اند.

۱۴ | کتیبه نو

سینما، تئاتر، موسیقی و...

• گالری •

«تکیه دولت»

مهمان گالری نیان

نمایشگاه انفرادی نقاشی‌های کاهه کارووسی، در گالری تازه تاسیس «نیان» با عنوان «تکیه دولت» برپا شده است. کارووسی در این مجموعه در قالب ۳۰ اثر نقاشی به «تکیه دولت» به‌عنوان یک مکان تاریخی و سیاسی نگاهی تازه داشته است. برای بازدید از این نمایشگاه، تا ۱۷ اسفند فرصت دارید. گالری «نیان» در بلوار اندرزگو، بلوار صبا، کوچه شب‌نما، نبش کوچه گوهر، شماره ۲ واقع شده است.

• نمایشگاه •

عکس‌ها و پوسترهای تئاتری در مجموعه صبا

سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر در بخش جنبی خود نمایشگاهی از عکس‌ها و پوسترهای مرتبط با جشنواره را در معرض دید عموم قرار داده است. برای بازدید از این آثار می‌توانید تا چهارم اسفند به مجموعه فرهنگی و هنری صبا مراجعه کنید. اعلام‌اسامی برگزیدگان و اهدای جوایز مسابقه عکس و پوستر تئاتر جشنواره سی‌وهفتم در مراسم اختتامیه سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر انجام می‌شود.

• تئاتر •

گذشته، عشق و آینده در شوبیل

نمایش «شوبیل» به کارگردانی محمدرضا قلم‌بر را می‌توانید در عمارت نوفل‌لوشاتو تماشا کنید. ایوب آقاخانی و لیلا بلوکات از جمله بازیگران نمایش هستند و اجرای آن تا هفتم اسفند ادامه دارد. خلاصه داستان نمایش از این قرار است: «تادر در پاره‌های مختلف زندگی چندپاره شده است. گذشته، عشق، آینده و درپچه‌های رنگارنگی که گپیچ‌کننده و سرسام‌آور روبه‌روی خود می‌بیند او را آشفته‌تر کرده. اما نجاتی هست. حتما راه نجاتی هست!»

• سینما •

اولین کنسرت سینمایی ایران

حضور سه خواننده پاپ در فیلم سینمایی «ماموریت غیرممکن» موجب شده که یعقوب غفاری، کارگردان فیلم، آن را اولین کنسرت سینمایی ایران بنامد. حامد همایون، امیرعباس گلاب و رضا یزدانی در نقش خود در این فیلم حضور دارند. این فیلم کم‌دی به‌تازگی اکرانش را آغاز کرده است. در خلاصه داستان فیلم آمده است: «کریم عاشق خوانندگی است و دل‌داه ماموری شده که مأموریت دارد فرمولی را از دانشمندی سرقت کند.»

حرفه‌ای‌ها در سی‌وهفتمین جشنواره تئاتر فجر

هادی مرزبان، حمیدرضا آذرنگ، علی رفیعی، بهروز غریب‌پور و رضا صابری از جمله کارگردان‌های حاضر در این جشنواره هستند

نمایش‌نامه «مرگ و پنگوئن» را محمد چرم‌شیر با اقتباس از رمانی به همین نام نوشته «آندری کورکف» نویسنده مشهور اهل اوکراین نوشته و پیام دهکردی آن را کارگردانی کرده است. رمان «مرگ و پنگوئن» به زیباترین شکل فضای بسته و ناامن اجتماعی اوکراین پس از جدایی از شوروی را نشان می‌دهد. «دریاچه‌قو» به کارگردانی رضا صابری و بر مبنای اپرایی از چایکوفسکی یکی از آثار غیرمتعارف این کارگردان تئاتر است که در بخش مسابقه تئاتر ایران (دو) ارائه می‌شود. «دریاچه‌قو» یکی از مشهورترین و پرنمایش‌ترین باله‌های جهان به‌شمار می‌رود که توسط چایکوفسکی، آهنگ‌ساز روسی در سال ۱۸۷۶ نوشته شده است. نمایش «شازده کوچولو» اثری بر مبنای داستان «آنتوان دوستنت اگزوپری» و به کارگردانی مصطفی قربان‌پور روایتی فلسفی از عشق، دوستی و هستی به شیوه‌ای سوررئالیستی و از زاویه دید کودکی پرشگر که از سیارک خیالی آمده، روایت می‌شود. «مرگ و دوشیزه» به کارگردانی سینا راستگو بر مبنای نمایش‌نامه «مرگ و دختر جوان» آریل دورفمن به نگارش درآمده و به لحاظ نوشتاری با آنچه روی صحنه اجرا می‌شود، تفاوتی ندارد، ولی در نوع اجرا دگرگونی‌هایی در آن ایجاد شده است.

■ شازده کوچولو و استیو جابز مهمانان جشنواره سی‌وهفتم

در بین کارهای غیراقتباسی، آثاری مشاهده می‌شود که موضوعات اجتماعی را دستمایه کار قرار داده‌اند. نمایش «استراليا» به‌نویسندگی پیام لاریان و کارگردانی پیمان کریمی فضای شاعرانه و عاشقانه‌ای دارد. این نمایش به موضوع مهاجرت دوپسر ایرانی و اندونزیایی و یک دختر افغانی که قصد دارند به‌صورت غیرقانونی وارد استرالیا شوند می‌پردازد. نمایش «سانتی‌متر» به‌نویسندگی و کارگردانی مرتضی شاه‌کرم در دسر‌ها و چالش‌ها و مشکلات بخش بزرگی از خانواده‌های ایرانی را به صحنه می‌کشد. مسئله بی‌خانمانی و بی‌خانگی و بی‌مسکنی یکی از مشکلات عدیده جامعه امروز خانواده‌هاست و نمایش به‌طرح همین مشکل پرداخته است. «ناگانه همه برمی‌خیزند به‌آوازی دیگر» به کارگردانی سعیده آجرنبدیان درباره آسیب‌های ناشی از جنگ است که در اینجا دوری و فاصله افتادن یکی از آن آسیب‌هاست. گاهی این دوری به‌دلیل اسارت و مفقود شدن است و در این نمایش سوختگی صورت یکی از دو دل‌داه، آن‌ها را از هم دور کرده است. «استیو جابز» دیگر اثر حاضر در مسابقه تئاتر بین‌الملل سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، نمایش زندگی‌نامه‌ای به‌نویسندگی و کارگردانی مهران رنجبر براساس زندگی مدیر معروف و تاثیرگذار شرکت اپل است.

سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به‌دبیری نادر برهانی مرند از ۲۲ بهمن آغاز شده و برگزار ی آن تا چهارم اسفند ادامه دارد.

■ رقابت فشرده آثار اقتباسی

برخی از دوستداران هنر نمایش با توجه به موضوع تئاتر و محتوای آن دست به انتخاب اثر می‌زنند. به‌طور کلی می‌توان آثار نمایشی را به دو گروه اقتباسی و غیراقتباسی دسته‌بندی کرد. نمایش‌نامه‌های اقتباسی در میان آثار حاضر در سی‌وهفتمین جشنواره تئاتر فجر سهیم قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. نمایش «آبلوموف» به‌نویسندگی و کارگردانی سیاوش بهادری‌راد که در مسابقه تئاتر بین‌الملل سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر حضور دارد، اقتباسی از رمانی به همین نام از ایوان گنچاروف است.

کوروش زارعی با نمایش «خورشید از حلب طلوع می‌کند» از هنرمندان شناخته‌شده‌ای هستند که آثار خود را در بخش «چهل سالگی انقلاب» سی‌وهفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر اجرا می‌کنند.

جشنواره سی‌وهفتم تئاتر فجر در بخش «مهمان» خود پذیرای دکتر علی رفیعی، کارگردان و طراح سرشناس تئاتر ایران است که نمایش «خانه برنارد‌آلیا» را در این بخش به صحنه می‌برد. بهروز غریب‌پور با اپرای «عشق»، امیر دژاکام با نمایش «مکبث» و منیژه محامدی با نمایش «تبرئه» از دیگر چهره‌های شناخته‌شده کارگردانی تئاتر ایران هستند که در بخش «مهمان» این دوره از جشنواره حضور دارند.

پیروشی

جشنواره سی‌وهفتم تئاتر فجر در بخش‌های «چهل سالگی انقلاب»، «مسابقه بین‌الملل»، «مسابقه ایران-دو» و «مهمان» پذیرای کارگردان‌های شناخته‌شده تئاتر ایران از نسل‌های مختلف است. در بخش «چهل سالگی انقلاب» آثاری با مضامین مربوط به پیروزی انقلاب اسلامی، همچنین دفاع مقدس حضور دارند.